

FORANTIK

Medlemsblad for Antik-Historisk Selskab

Forår 2020

FORANTIK 26

Medlemsblad for Antik-Historisk Selskab

Sølystvej 45, 7620 Lemvig.

Tlf. 3165 1541 E-mail: jens.erik@stigaard.net

Hjemmeside: www.antikhistorie.dk

Tryk: www.reklamika.dk

CVR Nummer 0033556462

Bankforbindelse: Sparekassen Vendsyssel Reg. 9070 Konto 1625349725

MobilePay: 68758

Bestyrelse:

Kasserer: Jens Erik Stigaard, Sølystvej 45, 7620 Lemvig.

Tlf. 3165 1541 Mail: jens.erik@stigaard.net

Sekretær: Nina Bernth-Andersen, Lucernemarken 18, Resen, 7600 Struer.

Tlf. 9786 1911 Mail: iversen_andersen@hotmail.com

Lars Korshøj, Gl. Kirkevej 22, 7400 Herning.

Tlf. 9712 7328 og 6178 7003 Mail: b.l.korshoj@gmail.com

Redaktør: Kirsti Storinggaard, Tornskadevej 18, 7600 Struer.

Tlf. 9785 5051 Mail: kirsti2005@gmail.com

Carsten Bagger Nielsen, Strøget 37 1.-3, 7430 Ikast.

Tlf. 4046 6915 Mail: carsten.bagger@mvb.net

Antik-Historisk Selskab er oprettet maj 2006 på initiativ af en række antikvitets-interesserede mennesker i Midt- og Vestjylland. I selskabets vedtægter er anført, at selskabets virkeområde primært er det midt- og vestjyske område, og ”Selskabets formål er inden for sit geografiske virkeområde gennem foredrag og kurser samt ved kulturelle og debatskabende arrangementer inden for den folkeoplysende ramme at formidle viden og udveksle erfaringer omkring antikviteter og den kulturhistorie, der er knyttet til disse. Derudover afvikles der ekskursioner med samme formål”.

Nye medlemmer optages i selskabet ved henvendelse til et af bestyrelsens medlemmer. Det årlige kontingent udgør kr. 200.- for et fuldt medlemskab. I forbindelse med et fuldt medlemskab kan også optages associerede medlemmer til halvt kontingent – Associerede medlemmer har ikke stemmeret på generalforsamlingen, men deltager på lige fod med andre i selskabets arrangementer.

FORANTIK: ISSN 1902-5467 (Papir-udgaven)

FORANTIK: ISSN 1902-5483 (Online-udgaven)

Vi vender et blad.

Foreningen ønsker alle sine medlemmer en god start på det nye år, og ikke mindst det nye årti.

Det bliver spændende at følge nye udstillinger, at køre ud i det ganske land – og sidst, men ikke mindst: at nye hinandens selskab i gode timer, hvor vi endnu en gang dykker ned i samlinger og snurrepiberier af alskens gode sager, der har gemt sig i skuffer og skabe.

Vi er klar til en ny runde i foreningen!

Dette blad vil indeholde en artikel om et strejftog igennem emnet:

Bestillingsarbejder. Desuden følger de faste indslag samt foreløbig information på kommende aktiviteter.

Med venlig hilsen – og vel mødt!

”Goddag! – jeg vil gerne bestille!”

Sådan har det lydt utallige gange i vore egne liv, når der skulle bestilles blomsterbuketter, festmenuer, nye gardiner..... i den mere ydmyge version af et hverdagsliv.

Ganske anderledes har det forholdt sig, når vi ruller tilbage til svundne tider, hvor magten var anderledes placeret og til rådighed stående formuer ligeså. Vi er en forening, hvor vore medlemmer har nydt igennem livet at opsøge, besøge, indkøbe og sælge smukke genstande af forskellig art. Vi er en forening med sans for det skønne; måtte det ligge i glas, porcelæn, sølv, billedkunst, ure..... listen er jo uendelig. De færreste af os har dog formået at lægge det op i niveau, hvor formuerne ganske enkelt skulle være meget, meget større for at slå til. Det er dog pudsigt at tænke på, at mange af de genstande vi i dag beundrer og betragter med måske et hemmeligt gran af misundelse, er genstande bestilt i en given anledning.

Fra fedteri til kulturkanon!

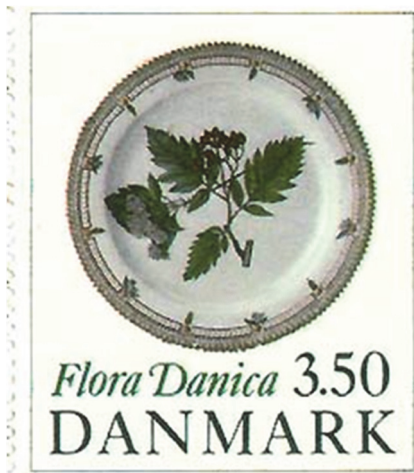
Flora Danica er et af eksemplerne. Vores lille Danmark ønsker at skabe en goodwill hos den russiske kejserinde, som skulle stille sig venligt på vores side i en konflikt med Sverige. Hvad giver man en sådan fyrste? Noget pænt at kigge på! Et håndmalet pragtstel af porcelæn dekoreret med billeder af 700 danske planter. Stellet bestod af et middags- og dessertservice og blev udført af Den Kongelige Porcelænsfabrik, 1790-1802.

Stellet skulle være en gave fra Christian 7. til den russiske kejserinde Katharina den Store. Hun døde imidlertid, inden det blev færdigt. Og så står vi nu med et stel, der indlejrer sig i et nationalt arvegods, i takt med de romantiske og fædrelandskærlige pust farer over landet. Flora Danica bliver selve inkarnationen af det ypperste vores lille land kan præstere.

Stellet blev taget i brug 29. januar 1803 til kongens fødselsdag. Af dets 1802 dele er der bevaret 1530. Det er dermed det største af 1700-tallets store europæiske porcelænsstel. Der blev valgt en eksisterende stelform, den såkaldte "Perlemodel" i klassicistisk stil, der blev forsynet med forgyldte kanter. Siden er produktionen af stellet fortsat. Flora Danica-stellet er det eneste af de store stel fra porcelænets storhedstid i 1700-tallet, der stadig er i produktion. Stellet er det eneste, der endnu håndmales i Danmark.

"Flora Danica". De videnskabelige gengivelser af Danmarks planter i plancheværket, der var påbegyndt i 1761, blev i mindste detalje kopieret på porcelænet. Udformningen blev et livsværk for en af tidens største porcelænsmalere Johann Christoph Bayer, der dekorerede 1.644 af stallets 1.802 dele. Arbejdet med stellet begyndte i 1790 og skred i begyndelsen hastigt fremad. I 1792 var 988 dele færdige, i 1794 var yderligere 363 dele kommet til, men herefter synes arbejdet at være gået i stå. I 1797 var kun 81 yderligere stykker kommet til.

Samme år beordrede Kronprins Frederik stellet udvidet fra 80 til 100 kuverter. Frem til 1802 blev der udført yderligere 370 stykker. I 1802, hvor der manglede 93 stykker, blev arbejdet med stellet indstillet på kongelig ordre, og i januar 1803 leverede fabrikken et stel med 1.802 forskellige håndformede og håndmalede porcelænsdele. Af de oprindelige 1.802 dele eksisterer de 1.530 endnu

I 1862 genoptog Den Kongelige Porcelænsfabrik produktionen af Flora Danica i forbindelse med Prinsesse Alexandras bryllup i 1863 med den engelske tronfølger, den senere kong Edward d. 7. Parret fik et stel på 60 kuverter med 765 stykker som bryllupsgave.

En særlig udgave af stellet blev udfærdiget i 2005-2006 som folkegave til Kronprinsens bryllup med Mary Donaldson. Gavestellet adskiller sig ved kronprinsparrets kronede monogram i rødt.

Det er jo helt fantastisk at et stel, bestilt som ”fedteri” for en fremmed fyrste ender med at blive et fuldkomment ikonisk dansk stel, som i dag figurerer i vores kulturkanon. Og som frimærket antyder har skabt forlæg af enhver given art til senere produkter i forskellig masseproduktion.

Et æg, der skabte historie!

Men spørgsmålet er, hvem der betalte for dem? Nu følger et kort rids af ægene historie, hentet fra Wikipedia.

Et Fabergé-æg er et smykkeæg, der er skabt af huset Fabergé i Sankt Petersborg i Det Russiske Kejserrige. Der blev produceret, hvoraf 57 er bevaret til i dag. De blev alle fremstillet under vejledning af Peter Carl Fabergé mellem 1885 og 1917, hvor de mest berømte er de 50 "kejsers"-æg, hvoraf 43 er bevaret til i dag, der alle blev fremstillet til de russiske zarers Aleksandr 3. og Nikolaj 2. som påskegaver til deres hustruer og mødre.

Det første Fabergé-æg blev fremstillet til zar Aleksandr 3., der havde besluttet at give sin hustru, Maria Fedorovna, en gave i form af et påskeæg i 1885, hvilket muligvis også var for at fejre deres 20 års forlovelsesdag.

Selvom der ikke er nogle officielle kilder, der beskriver zarens inspiration, så mener mange, at han fik ideen fra et æg, som kejserindens tante, Vilhelmine af Danmark, ejede, og som Maria havde været fascineret af som barn. Det allerførste Fabergé-æg blev fremstillet i guld og blev kendt som Første Hønsæg. Den gennemsigtige hvide emalje-"skal" kan åbnes og afslører en guld blomme i guld. Dette kan igen åbnes, og indeni findes en flerfarvet høne i guld, der også kan åbnes. Hønen indeholdt en krone med diamanter, som var en replica af kejserkronen, hvorfra en lille rubin hang.

De to sidste genstande er gået tabt.. Maria blev så glad for gaven, at Alexander udnævnte Fabergé som "guldsmed særligt udnævnt af den Kejserlige krone" og han bestilte endnu et æg året efter. Efter dette fik Peter Carl Fabergé tilsyneladende fuldstændig kreativ frihed over udformningen af de fremtidige kejserlige påskeæg, og deres designs blev mere detaljerede og omfattende.

Ifølge Fabergés familiehistorie kendte ikke engang zaren, hvilken form æggene ville få - det eneste krav var, at de alle skulle indeholde en overraskelse, og at de skulle være unikke. Efter Alexander 3.s død den 1. november 1894, gav hans søn, Nikolaj 2., Fabergé-æg til både sin hustru, Alexandra Fedorovna, og sin moder, enkekejserinde Maria Fedorovna. Optegnelser viser, at af de 50 kejserlige æg blev de 20 givet til Alexandra og 30 til Maria. Æggene blev fremstillet hvert år bortset fra i 1904 og 1905. De kejserlige æg blev meget berømte, og Fabergé blev bestilt til at fremstille lignende æg til private kunder. Efter revolutionen og nationaliseringen af Fabergés værksted i Sankt Petersborg af bolsjevikkerne i 1918 forlod familien Rusland. Fabergé-varemærket er siden blevet solgt adskillige gange, og mange virksomheden har solgt ægge-relaterede produkter i Fabergé-navnet. Den tyske guldsmedevirksomhed Victor Mayer producerede en begrænset antal Fabergé-æg autoriseret under Unilevers licens fra 1998 til 2009. Varemærket ejes i dag af Fabergé Limited, som fremstiller smykker med ægge-tema.

I 2015 annoncerede ejerne af varemærket at man ville skabe et nyt "Fabergé"-æg, designet i samme stil som kejseræggene, og derfor det første kejseræg i 100 år Fabergé Pearl æg. Det skulle sælges i Qatar efter en fem dage lang udstilling i 2017. En talsperson for virksomheden udtalte, at man regnede med at ægget ville blive solgt for mindst \$2 mio., og muligvis meget mere. På trods af at det blev kaldt "kejserligt" har det ingen forbindelse til den russiske kejserfamilie, men det er i stedet tæt forbundet med dynastier i Golfstaterne

Den russiske befolkning, der var undersåtter i den periode, hvor Romanoverne sad på tronen er, set ud fra en samfundskritisk vinkel, de "æsler", der trak slæden med de helt uhyrligt velhavende fyrster.

Skellet mellem den almene landbefolkning, hvor man år senere har fotografier af arme bønder, der solgte legemsdele af deres egne døde børn i de sultperioder, der trak over landet, gør det forståeligt, at hadet mod den regerede fyrstefamilie, blev så voldsomt at man måtte se blod. Standsforskellene i det russiske samfund var så store, at da oprøret endelig gik i gang, måtte de virkelighedsfjerne fyrster, der legede med rubinbesatte påskeæg bøde med livet.

Kærlighed til dansk keramik

Udstilling på Skovgaard Museet fra den 31. januar til 1. juni.

Antik Historisk selskab laver "en kørselv tur" den 18. eller 25. marts.

Denne udstilling viser, hvordan værkstedskeramikken i de seneste 100 års tid har udviklet sig til et fagområde, der bevæger sig mellem kunstnerkeramik og brugskunst med udgangspunkt i pottemageriet.

Dansk pottemagertradition

Hvor oldtidens pottemagere formentlig var lokale håndværksmestre med små produktioner, blev produktionen af keramik organiseret i det 18. og 19. århundrede med oprettelsen af en række professionelle virksomheder. Fra grundlæggelsen af Den kongelige Porcelainsfabrik i 1775, over Bing & Grøndahl (grundlagt i 1853), til Kähler (1839), Ipsen (1843), Hjorth (1862), og Alumina (1863), bredte keramikken sig fra en eksklusiv produktion målrettet de få og de velhavende til det voksende borgerskab, der udstyrede deres hjem med æstetiske brugsgenstande i ler.

I 1880'erne skete der dog noget helt specielt med fabrikanten Johann Wallmanns keramiske værksted i 880'erne skete der dog noget helt specielt med fabrikanten Johann Wallmanns keramiske værksted i Utterslev lidt vest for København. Her havde han ansat pottemagere, der kunne det keramiske håndværk. Han inviterede så billedkunstnere til at komme og samarbejde med dem om at udføre unikt kunstnerkeramik, hvor æstetikken skulle gå hånd i hånd med funktionaliteten. Det var beslægtet med den engelske Arts & Crafts bevægelses ønske om at højne livskvaliteten ved at højne den æstetiske kvalitet af brugsgenstandene i hjemmet.

Ny glæde ved leret

Dette møde mellem håndværket og kunsten skulle tilføre brugskunsten noget unikt: en ny glæde ved at bruge håndlavede unikgenstande i en tid, hvor industriens masseproduktion var i fremmarch.

Nu ændrede fokus sig fra brug til kunst. Hos Wallmann skabte bl.a. Thorvald Bindsbøll fra midten af 1880'erne og ca. et årti frem en række keramiske værker, der revolutionerede kunsthåndværket. Mødet mellem kunsten og håndværket blev indledningen på den særlige danske tradition for design. Dette ægteskab mellem den kunstneriske form og den praktiske funktion er endnu ikke slut, men lever videre i bedste velgående, hvilket den aktuelle udstilling vidner om.

En passioneret samler

Udstillingen er kurateret af Carsten Bagge Laustsen, som er passioneret samler af dansk keramik. Det er hans private samling, der danner grundstammen i udstillingens præsentation af dansk keramik gennem hundrede år, suppleret med lån fra en række andre private samlere, Designmuseum Danmark, og keramikerne selv. Udstillingen byder således også på værker, der normalt ikke er tilgængelige for offentligheden, men som står hjemme hos helt almindelige mennesker, hvis hjerte banker for leret. Udstillingen præsenterer således kærligheden til den danske keramik fra Bindsbøll og hans kollegers revolutionære eksperimenter til keramiske værker, der er taget ud af ovnen for ganske kort tid siden. Det er ikke en encyklopædisk udstilling, der påberåber sig at komme rundt i hver eneste krog af dansk keramik, men den giver et righoldigt overblik over en vigtig og historisk del af den danske kulturarv gennem de viste ca. 500 værker.

Udstillingen er arrangeret i samarbejde med Det ny Kastet i Thisted og Sophienholm.

Stumpmarkedet november 2019

Som noget nyt havde Antik Historisk Selskab en stand på Stumpmarkedet den 16. november 2019. Det var en lille stand med flere små udstillinger. Bl. a. en lille del af Jens Eriks stores glassamling kom i en sættekasse.

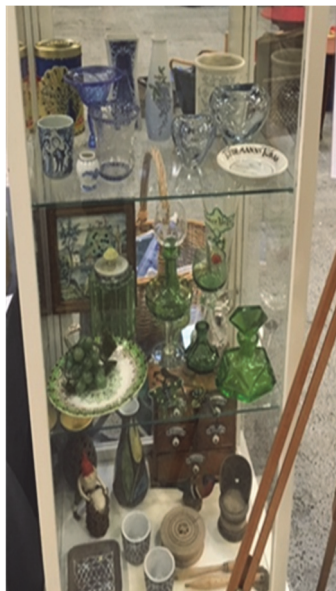
Ninas små Michael Andersens vaser var også i en sættekasse. I en monter havde Kirsti flere forskellige emner udstillet. Faktisk måtte vi sætte en skilt med udstilling, da der var flere som gerne ville købe nogle af de udstillede ting.

På bordet havde vi flere numre af medlemsbladet og vor lille hvervefolder, samt en konkurrence, hvor tre blev udtrukket til gratis medlemskab et år.

Udover Jens Erik, Nina og Kirsti deltog også Katrine på standen med bøger om Hjorth keramik.

Konkurrencen var med til at give en god snak, specielt roekniven var de mange der kunne huske. Også tidligere medlemmer stoppet op, og andre som syntes det var spændende.

Vi håber at standen var med til at synliggøre foreningen samt at give nogle nye medlemmer.

Antik Historisk Selskab

Arrangerer hyggeeftermiddag

søndag den 26. januar 2020 kl. 14.00

**Hos Cafe Humlum, Struer Golfklub, Thagårdvej 16, Humlum,
Struer**

Program:

Velkomst med en sang

Carsten Bagger medbringer harmonika og sange

Vi vil opfordre deltagerne til at medbringe, noget som de evt. samler på og har en viden om, og så kan de fortælle lidt om det.

Tre medlemmer har medbragt nogle ting som de vil fortælle lidt om.

* Gitte Houmøller medbringer forskellige ting som hun vil fortælle lidt om

* Nina Bernt-Andersen vil fortælle om nogle af sommerens kup

* Kirsti E. Storinggaard vil fortælle lidt om Uppsala - Ekeby keramik

Kaffe og kagebord

De andre medbragte ting vises og fortælles om

VELKOMMEN!

Deltagelse i arrangementet koster kr. 60,00

Tilmelding senest 22. januar til: Nina Bernth-Andersen,

Mail: Iversen_andersen@hotmail-com.

Tlf. 61610718

Indkaldelse til generalforsamling.

Der indkaldes hermed ifølge vedtægterne til ordinær generalforsamling i Antik-Historisk Selskab til afholdelse

**onsdag den 29. april 2020 kl. 19.00 i
Holstebro Aktivitetscenter, Danmarksgade 13, Holstebro.**

Dagsorden vil være ifølge vedtægterne:

- 1.Valg af dirigent og sekretær for generalforsamlingen.
2. Bestyrelsen aflægger beretning om selskabets virksomhed i det forløbne år.
3. Kassereren fremlægger det reviderede regnskab.
- 4.Behandling af indkomne forslag.
5. Fastsættelse af kontingent.
- 6.Valg til bestyrelsen.
På valg er i år 2 medlemmer:
Jens Erik Stigaard (modtager ikke genvalg)
Carsten Bagger Nielsen (modtager genvalg)
De øvrige bestyrelsesmedlemmer, som ikke er på valg er:
Lars Korshøj
Nina Bernth Andersen
Kirsti Storinggaard
Valg af 2 suppleanter - på valg er:
Finn Hansen
Dorthe Hesselager
7. Valg af revisor og revisorsuppleant.
Anna-Lise Lisbjerg er p.t. revisor og
Asger Andersen er revisorsuppleant
- 8 Eventuelt

Nærmere information og tilmeldingsfrist kommer senere,
men afsæt allerede nu aftenen.

Bestyrelsen

Arrangementskalender forår

26. januar **Antik Historisk Selskab afholder hyggeeftermiddag**

18. eller 25. marts **Kør selv tur til Skovgaard museet**

8. april **Generalforsamling**

MESSER

29. jan. - 2. febr.	Antikmesse Viborg
16. februar	Antik & Trend i Horsens (www.antikogtrend.dk)
12. -15. marts	Antikmesse Rødekro
23. februar	Antik & Trend i Middelfart (www.antikogtrend.dk)
15. marts	Antik & Trend i Assentoft (www.antikogtrend.dk)
4. april	Stumpemarked i Herning (ww.stumpmarked.dk)